

Cristian Englert

Piramida

NEMIRA

Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ENGLERT, CRISTIAN

Piramida/ Cristian Englert. - București : Nemira Publishing House, 2018
ISBN 978-606-43-0234-2

821.135.1

Cristian Englert
PIRAMIDA

© Nemira, 2018

Redactor: Eli BĂDICĂ
Tehnoredactor: Magda BITAY
Lector: Viorica DUMITRESCO

Tiparul executat de DELTA PRINT LINE S.R.L.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-0234-2

Fetelor mele, care mi-au oferit darul timpului

I

Aerul fierbinte al serii bucureștene purta în el ispite și înșelăciuni, miasme de mahala și parfum de flori de tei, scârțâit mărunț de greieri și bocet târăgănat de manea. Pe ferestrele deschise ale bucătăriilor, în mii de apartamente identice, străbătea zgomot de veselă strânsă de pe masă, de certuri cu valoare rituală, de tuse tabagică și de comentariu de meci de fotbal, împletite, suprapuse și amplificate, alcătuind împreună respirația zgomotoasă a unei gigantice vietăți toropite de caniculă.

– Ar trebui ca statul peste vară în București să fie scos în afara legii, căscă Vasilescu, ghicind pe jumătate gândul lui Damian.

Tânărul își întoarse privirea către el și, instantaneu, circumstanțele întâlnirii lor îi năvăliră în memorie. Roși. Recent, simțise necesar să corijeze nota oarecum feminină a chipului său tunzându-se foarte scurt și umblând deseori neras. Asta funcționase numai până la un punct, fiindcă ochii mari, negri, erau plini de lumină. Radical în planuri și intenții, se dovedea moale în aspect

și comportament și asta îl făcea neobișnuit de conștient de el însuși. Ca să-și ascundă stânjeneala, sorbi din berea rece și privi distrat în direcția opusă, către un grup de puști angrenați într-o partidă de fotbal. Alergau, țipau, chicoteau și cântau, pierduți în plăcerea jocului. Însă mintea tânărului căuta altceva, o amintire anume. Sub năvala gândurilor, larva copiilor, stridentă și totodată armonioasă, se estompă treptat, pieri ca și când n-ar fi existat.

Mai întâi – un mare gol în memorie. Apoi podul. Nu știa cum de ajunsese tocmai aici. Aruncase însă o privire în apa întunecată a râului și știuse imediat ce are de făcut. Așezase dosarul voluminos pe balustrada podului, apoi dăduse la o parte coperta. Cercetase preț de o secundă pagina dintâi, înflăcărată acum de lumina amurgului, citise titlul atât de iubit de el, titlul atât de urât. „Iartă-mă“, murmurase și, cu un gest stângaci, smulsese pagina de sub șina dosarului. În clipa în care o aruncase peste balustrada podului, simțise cum îl încearcă amețeala, de parcă el însuși sărise. Închisese ochii. Foaia de hârtie plutise preț de câteva clipe prin aer, furată de o pală de vânt, apoi atinsese suprafața apei. Când deschisese în sfârșit ochii, curentul o purtase deja departe, dincolo de pod. De parcă nici n-ar fi existat vreodată. De parcă el n-ar fi scris-o. Vina de a fi gândit-o se ștergea acum și ea. Era ca o întoarcere în timp, ca o coborâre în arborele de posibilități care fusese recent viața lui; asta îi dăduse curaj. Continuase să smulgă foile, mai întâi una câte una, apoi câte două, trei, în cele din urmă un teanc gros de două degete, și să le arunce în apă. În spatele lui, pe pod, un trecător fusese cât pe ce să îi atragă atenția că se comportă ca un huligan, însă o scurtă privire îl convinsese că ar face mai bine să nu se amestece. Căci

colțurile buzelor tânărului erau ridicate în sus a zâmbet, în vreme ce chipul era sumbru, crispat, acoperit cu lacrimi.

Purtate de vânt, câteva foi sfârșiseră pe malul îndepărtat al râului. Doi tineri care se plimbau se dăduseră la o parte din calea uneia, fata chicotind și băiatul strângând-o tare de umeri. Un bătrân care se odihnea pe o bancă pescuise din aer o altă filă, apoi începuse s-o citească. El nu văzuse însă nimic din toate astea. Se întorsese cu spatele la parapetul podului și privea acum în aval, către dâra albă de hârtie care fusese romanul său, scriitura sa care avea acum să se dizolve în natură...

O voce bărbătească, gravă și impunătoare, genul de voce care atrage și captivează într-o adunare publică, îl smulse din reverie.

„Știu că ai în clipa asta sentimentul că lumea s-a terminat și universul a stat în loc. Aș vrea, însă, să-ți ofer o bere și, poate, și un sfat. Ce zici?”

Nehotărât, Damian îl măsurase din priviri pe posesorul vocii. Era un bărbat înalt, bine clădit, cu părul și barba minuțios îngrijite, ceremonios în îmbrăcăminte (costum alb de in, ușor, impecabil de neted) însă degajat în ținută. Vârsta lui era greu de ghicit. Părul complet alb sugera o viață la asfințit, de bunic septuagenar. Ocolit aproape complet de blestemul ridurilor, chipul îndulcea oarecum impresia, scăzându-i poate un deceniu din cont. Tineretea ochilor sabota însă orice încercare de categorisire și crea un efect general straniu, o aparență de deghizare, în același timp provocatoare și dezorientantă. Între degetele lungi, nervoase, ale mâinii drepte, ținea o coală de hârtie, tipărită pe ambele părți. Cu dureroasă luciditate, Damian ghicise imediat că foaia îi aparține. Însă și mai neliniștitor în acest moment era un alt lucru:

chipul bătrânului, cu toate ciudățeniile lui, cu tăietura romană a nasului și cu urechile un pic cam mari, îi era cunoscut.

„Cine sunteți?” întrebuse Damian, pe jumătate indignat, pe jumătate intrigat. Vocea dorise să fie demnă și severă, sfârșise însă prin a fi mărunță și șovăitoare, oglindindu-i prea bine nivelul curent al respectului de sine.

Bătrânul surăsese rece, dezvelind canini bine îngrijiți, de carnivor.

„Marius Vasilescu mă numesc. Mă ocup și eu cu... literatura.“

În clipa aceea, în mintea tânărului se făcuse dintr-odată lumină. Firește! Marele prozator Marius Vasilescu, autor al atâtor romane de succes, scriitor tradus în jumătate dintre limbile Europei și, se zvonea, candidat într-un viitor foarte apropiat al unui premiu al cărui nume poartă ghinion să-l rostești... Marius Vasilescu – veritabilă instituție publică și erou național. Evident, în măsura în care, în anii aceștia, cineva ar fi putut întruni aprecierea generală. Damian îi aprecia talentul literar, fără a fi dezvoltat însă o reală admirație pentru el. În același timp, persoana îl intimidă. O dovadă indirectă, dar suficient de sigură, a rolului său de simbol cultural era faptul că mai mulți reprezentanți ai noii generații de prozatori se organizaseră într-un curent artistic având ca unică fundație ruperea cu canoanele literare impuse de Vasilescu. Un număr de tineri critici își făuriseră un renume comentând opera sa, iar lobbyiștii politici roiau în jurul său, încercând, nu fără un anumit grad de succes, să-l ademenească în afara turnului său de fildeș.

Iar acest Marius Vasilescu, printr-un straniu joc al norocului, tocmai citise o filă din ultimul său roman și îl invitase la o discuție.

Damian credea cu tărie în destin. Acesta era, fără îndoială, un semn, o ocazie pe care nu putea s-o rateze. Își dresese vocea.

„Ale... Alexandru Damian... Încântat să vă cunosc... (chipul bătrânului rămăsese imobil, poate dezaprobat, lucru care îi provocase lui Damian un acces de panică; febril, supralicitase) ...maestre.“

Lingușirea stângace a tânărului își făcuse efectul într-un mod neașteptat: Vasilescu izbucnise în râs.

„Văd că nu-ți stă în fire să perii! Nu-i nimic, asta-i oricum o atitudine previzibilă și plictisitoare. Poate că-i ziua mea norocoasă! Ia să vedem... îmi detești opera?“

Speriat, Damian clătinase negativ din cap.

„Nu? Deși mă laudam mai devreme, trebuie să recunosc că sunt ușurat. Nu mai sunt chiar atât de tânăr, îmi lipsește energia de a polemiza pe marginea propriului talent. Iar faptul că nu îmi detești scrisul poate fi o bună bază pentru o discuție civilizată, în jurul unei beri.“

Cu un familiarism puțin exagerat, își aruncase mâna stângă pe unul dintre umerii lui Damian și, fără să mai aștepte răspunsul acestuia, îl trăsese după el.

Tăcerea se prelungea, dându-i răgaz lui Damian să rememoreze scena întâlnirii. Însă Vasilescu avea, fără îndoială, ceva clar în minte, iar berea era doar un pretext. *Probabil că o să-mi ofere o predică despre rețeta succesului à la Edison: unu la sută inspirație și nouăzeci și nouă la sută transpirație*, gândi mohorât tânărul, fără să îndrăznească să-l privească pe celălalt. *Trebuie să continui, în ciuda obstacolelor care-ți apar în cale. Ești tânăr, nu te lăsa descurajat. Ehehei, eu când eram de vârsta ta...*

– Câte edituri te-au refuzat?

– Două, minți tânărul. Apoi își dădu seama că nu ajută la nimic și rectifică: Ăăă... trei.

– Crezi că ți-au citit manuscrisul înainte de a o face?

Poate că fusese doar o amabilitate plată, lipsită de intenție. Damian preferă, însă, să interpreteze întrebarea ca pe un semn de simpatie și solidaritate și se simți pătruns, la rândul său, de un val de căldură pentru celălalt.

– Câtă dreptate aveți!... Nu știu sigur la primele două edituri, dar înainte de a-l trimite la cea de-a treia, am lipit între ele colțurile paginilor șase și șapte, și când am primit manuscrisul înapoi...

– Erau tot lipite, nu-i așa?

Bătrânul își dădu capul pe spate și izbucni în râs.

– Ingenios – nu atât de departe în text încât redactorul să aibă scuza că și-a dat seama deja de proasta valoare a romanului. Asta dacă excludem posibilitatea ca primele pagini să fie catastrofale, rosti el suficient de tare încât să atragă câteva priviri de la mesele învecinate.

Damian nu avea de gând să se lase umilit. Rosti rece:

– Domnule Vasilescu, știm amândoi la fel de bine că, dacă fragmentul care v-a căzut în mână – la propriu! – nu v-ar fi trezit interesul, nu ne-am fi aflat împreună aici. Dumneavoastră v-ați fi continuat meditația, iar eu aș fi fost ocupat să-mi plâng de milă. „Catastrofal“ iese, cred, din discuție.

Se priviră câteva clipe ochi în ochi, concentrați. Apoi bătrânul zâmbi și ridică palmele către cer cu un simulat entuziasm religios.

– Aleluia! strigă el. Trăiește! Cumva, și-a regăsit și aplombul! Să fie influența mea magică? Să fie berea? Ei da, tinere, ce am citit mi-a plăcut. Firește, nu pot să-mi dau cu părerea despre

întreaga carte, însă recunosc că există o destul de bună șansă ca romanul tău să fie valoros.

Atât de valoros încât să-mi propună să mă ajute cu publicarea lui? se întrebă Damian încordat.

– Te întrebi, firește, urmă bătrânul, dacă îți voi propune ca, folosindu-mă de vastele mele cunoștințe, să te ajut să ți-l publici sau măcar să primești o șansă corectă ca o editură să ți-l citească.

În sinea lui, Damian se considera un bun fizionomist, capabil să citească în cei din jurul său mult mai mult decât ei înșiși erau dispuși s-o spună. În acest caz, însă, chipul lui Vasilescu era o mască. Dincolo de el, nu părea să fie nimic, ba poate doar, adânc de tot, o licărire de amuzament. Bătrânul nu numai că-i sesizase frustrarea, ba chiar contase pe ea. *OK, e jocul lui de bătrân cabotin, n-am ce face.* Se resemnă să aștepte.

– Ei bine, cred că dacă-ți spun că viața nu-i cinstită, nu o să te surprind, urmă cu răceală Vasilescu. Nu știi dacă detaliul ăsta a ajuns în manualele de limba română (*Laudă-mă, gură!* exclamă interior Damian, scrâșnindu-și măselele), însă până să ajung să public *Minciuna*, primul meu roman, am fost refuzat de șapte edituri. Iar cei care mi l-au acceptat în cele din urmă m-au obligat să rescriu jumătate din el. M-am executat bombănind, convins că ceea ce fac e inutil și blasfemator și am jurat să mă răzbun pentru umilința asta. E adevărat, acum eu sunt cel care fixează termenii în relația cu o editură, și asta-mi oferă destulă satisfacție. Nu cred, însă, în conceptul unui frate mai mare, care să-ți înlătore obstacolele din cale. Datul din coate, strânsul din dinți, supraviețuirea la înălțime atunci când n-ai decât un pai de care să te agăți, toate astea sunt experiențe formatoare. (*Poftim și predica!* se încruntă tânărul, *oare chiar nu există persoană în*

vârșă care să reziste tentației?) Dacă cineva îți netezește calea, vei rata o felie consistentă din mărul ăsta zemos care este viața.

– Sigur, partea cu viermele, observă amar Damian.

De data aceasta, Vasilescu păru atins. Răspunse cu o urmă de ranchiună:

– Da, partea cu viermele, dacă vrei! Numai că viermele este zbaterea, vârtoarea, sursa progresului! Pasiunea neîmpărtășită, ambiția de a le demonstra celorlalți că ai în tine ceva ce nu poate fi trecut cu vederea. Viermele...

Se încinsese preț de câteva clipe, însă nu-i trebui mult să-și recapete controlul. Se întrerupse și continuă ceva mai temperat.

– Nu e sarcina mea să-ți descifrez mecanismele creației artistice. Fără îndoială că nu ți-ai extras inspirația numai din evenimente fericite.

Resemnat cu gândul că tot ce va primi în seara aceasta este o predică, Damian se hotărî ca măcar să ofere în schimb o luptă.

– Nu credeți în abilitatea unui artist de a imagina concepte cu mult dincolo de limitele experienței sale?

– Aaa, ba cum să nu? Numai că rezultatul, în acest caz, este o abstracțiune, un construct care plutește în înălțimi rarefiate. Este, dacă vrei, pop art, decorativ, fascinant, poate, însă, în fond, sec și limitat, atunci când este pus lângă un Rembrandt. Care este diferența? Pictura lui Rembrandt vorbește despre viață în limbajul formei și al culorii, în vreme ce pictura lui Warhol vorbește *numai* despre formă și culoare.

– Da, știi, formă fără fond și așa mai departe, interveni tânărul. Însă ați mers prea departe cu delimitarea – nu pentru asta pledez. Nu cred că cineva poate să stea în încăperea de la catul cel mai de sus al turnului său de fildeș, meditănd în poziția lotus,

și ca rezultat al acestui efort de gândire să producă tratate de obstetrică, cărți pentru copii, romane realiste care au ca eroi frizeri, țărani, prostituate, cicliști sau sifonari. Nu vreau să spun că experiența mea de viață mă face expert în, de pildă, chinurile spirituale ale unui călugăr. Însă am avut și eu perioade de mizantropie, mi-am pus și eu întrebări de ordin religios, am avut și eu frustrări, și asta mă înrudește cu el, îmi oferă un picior de pod în teritoriul lui emoțional.

Vasilescu zâmbi.

– Cam intelectual călugărul ăsta al tău. Încă o dată, faci greșeala de a-l considera plămădit, în mod esențial, din același material ca și tine. Fiindcă tot ai ales exemplul călugărului, hai să ne gândim, statistic, de unde este mai probabil să provină eroul nostru. Dar, mai întâi, propun încă un rând de bere. Făcu semn către chelnerul care pândea pe jumătate ascuns după o coloană.

– Deci. Călugărul nostru este născut la țară. Din toate punctele de vedere, chiar dacă și-a petrecut ultimii doisprezece ani la mănăstire, el a fost și este un țăran. Ce știi tu, Alex, despre țărani?

– Mi-am petrecut câteva vacanțe la țară, rosti Damian pe un ton cam nesigur.

– Îți spun eu ce știi. Știi în primul rând ce ai citit despre ei, lucruri scrise în mare parte de oameni ca tine, care de-abia dacă și-au murdărit de câteva ori pantofii de lac sau bocancii Salomon în noroiul unei ulițe. Îți închipui, după meteahna intelectualului, că țăranul dispune de o versiune mai simplă, mai rudimentară, a propriei tale minți. Țăranul tău gândește cam tot ce gândești tu, în termeni mai puțin analitici, mai imprecizi, deseori eronați. Țăranul tău, dacă are simțul umorului, e musai să fie teluric și vulgar. Așadar, nu numai că țăranul tău este rodul unei

extrapolări, dar și punctul de plecare al extrapolării tale este ușor eronat, căci se bazează pe extrapolările altor autori pe care i-ai citit. Ei bine, în realitate el nu este așa. Poate că a fost cel mai mare fiu dintr-o familie numeroasă. Poate că, simțind puterea sa asupra celorlalți, a devenit un bătaș. Sau poate că era un băiat cuminte, căruia îi plăcea să petreacă timpul pe imaș cu oile... nu râde! Când timpul și mintea nu-ți sunt ocupate cu cărți, filme sau excursii, găsești satisfacție în lucruri mult mai simple. Însă orice ar fi fost, orice i-ar fi plăcut și l-ar fi interesat, nu a fost dat să dureze. Să zicem că a ajuns la mânăstire la vârsta de zece ani, când tatăl său, rămas văduv, n-a mai putut să aibă grijă de el. Poate că a îmbrățișat viața monahală fără să se gândească prea mult la asta, poate că nici măcar nu știa să scrie înainte de a îmbrăca rasa. Poate că pentru el problema religioasă nici măcar nu există – evident că există un Dumnezeu mare și bun, care are grijă de oameni și îi pedepsește când își pierde calea. Țăranul nostru în veșmânt monahal se simte doar ca o rotiță dintr-un mecanism bine pus la punct, și singurul lucru care-l necăjește este fratele Nicodim, căruia îi place să-l încarce cu tot felul de munci absurde și meschine. Și atunci ce face țăranul nostru care, după modelul românesc, ca trestia s-a îndoit sub vânt, dar nu s-a rupt, vreme de doisprezece ani, căruia i-a ajuns cuțitul la os? Într-o după-amiază, pomenindu-se singur cu numitul Nicodim pe parcela din spatele refectoriului, pune mâna pe o sapă și, fără premeditare, fără du-te-vino psihologic, cu un gest deloc complicat, i-o înfige acestuia în ceafă. Ce face mai departe?

Lui Damian, deși aflat pe o poziție defensivă, începuse să-i placă jocul.

– Fratele Pamfilie, aflat în apropiere, aude un geamăt înăbușit și dă fuga să vadă ce s-a întâmplat. Eroul nostru, ținând încă în mână arma crimei, îl zărește apărând după colțul clădirii și, neștiind ce să facă, îl miruiește și pe Pamfilie o dată, în numele Domnului, în frunte. Are ochii injectați de furie și a pierdut orice contact cu realitatea ultimilor doisprezece ani. E din nou puiul de țăran bătauș de care se tem toți puștii din jur, doar că acum este înalt și lat în umeri și are o sapă ascuțită, mânjită de sângele lui Nicodim și de creierul lui Pamfilie, de partea sa. Se îndreaptă către refectoriu cu gândul de a împărți un pic de dreptate. Fratele Ilarie apare din stânga, numărându-și cucernic mătaniile – bam! Paracliserul Casian vine din dreapta – paf! Sau nu, prea aduce a *Doom*. După ce l-a omorât pe Nicodim, eroul nostru rămâne acolo, împietrit, fără să înțeleagă prea bine ce i s-a întâmplat, fără să-și dea seama ce ruptură în textura realității l-a adus în situația asta fără ieșire. Ca prin vis, aude zgomot de voci de după colțul refectoriului, însă, mioritic fiind, nu are niciun reflex de a-și salva pielea. Docil, se lasă imobilizat de către cei între care a trăit atât amar de timp, fără a fi dat vreodată vreun semn că ar putea să devină violent. Poliția sosește și îl saltă pe eroul nostru care, în absența oricărei complicații, ajunge în timp record la închisoare. Unde...

– Putem continua așa până-n pânzele albe, protestă Vasilescu, întrerupându-l. Suntem scriitori, ne-am lăsat transportați de exaltarea narațiunii și am ajuns unde nici cu gândul nu gândeam... Însă altceva voiam să scot în evidență. Uite, narațiunea noastră, care are în prim-plan un călugăr, nu a atins decât în trecere problematica religioasă. Eroul nostru nu este chinuit de sentimentul de vinovăție, nu își pune problema mântuirii și, mai

mult, după cum corect ai intuit, în momentul în care faptul este consumat, redevine ceea ce, în adâncul ființei sale, n-a încetat niciodată să se considere: un țăran. Nu avem niciun Raskolnikov aici! Am evitat clișeul călugărului intelectual, frustrat, măcinat de contradicția între datorie și instinct, care pentru noi n-ar fi fost atât un om, cât un exponent al problematicii de care vorbeam. Dar ghici ce – am dat peste alte clișee, poate mai puțin evidente. Am pus un vârf de cuțit de Vitoria Lipan și un sfert de pahar de Ion. Am amestecat bine și am rescris *Miorița*, cu o tentă de *Doom*.

Izbucniră amândoi în râs. La urma urmei, era reconfortant să faci un exercițiu de imaginație în compania unei minți înrudită și a unei sticle de bere.

– Și atunci? Întrebă Damian.

– Ce vreau să spun este că deseori recurgi la trucul ăsta, în care ceea ce te interesează pe tine este ideea și, ca s-o ilustrezi, încerci să inventezi un personaj credibil. Diferența este că, în vreme ce oricine poate fi competent în enunțarea unei idei, puțini reușesc să fie la înălțime în conturarea unui personaj și a unei situații credibile. Uneori îți camuflezi slăbiciunea asta refugiindu-te în parabole, scriind fantasy sau science-fiction.

– Dar există literatură science-fiction de mare valoare! Cu personaje credibile, vii, care îți solicită empatia!

– Nu mă înțelege greșit, există ocazionala carte care depășește stadiul de exercițiu de imaginație, convenția cu cititorul este, în cazul acestor genuri, că ideea contează în primul rând. Revenind la genurile mai tradiționale, ștacheta este ridicată la alt nivel. Cartea trebuie să se conecteze cu conștiința cititorului într-un mod sau altul, și realismul mecanicii sufletești este cea mai

directă cale. Pune-l pe erou în cea mai bizară situație cu putință, însă nu-i răpi cititorului posibilitatea de a se identifica, măcar parțial, cu el.

Oftă, ca în urma unui mare efort.

– Ce vreau să spun, în fond, este că orice scriere care contează este o scriere mai mult sau mai puțin autobiografică. Cititorului îi place să vadă povestindu-se despre el însuși, iar autorul, în ciuda tuturor pretențiilor ulterioare, este doar un alt cititor, aflat în poziția privilegiată de a asista la geneza cărții.

Tânărul își rezervă câteva momente ca să digere afirmația, iar Vasilescu i le acordă, plin de tact.

– Și toate astea sunt subsumate deciziei dumneavoastră de a nu mă ajuta cu publicarea romanului?

– Nici vorbă, râse bătrânul. Tu m-ai provocat, vorbind despre felia viermănoasă a mărului. Dar decizia rămâne.

Atunci ce mama lui vrea de la mine? se indignă iarăși Damian. Bătu nervos cu degetele în tăblia mesei.

– Și atunci care e rostul întregii discuții?

Vasilescu ridică din umeri, inocent.

– Păi, am avut impresia că te-a înviorat, că te-a făcut să uiți pentru o vreme de situația neplăcută în care te-am găsit... Ce naiba, fii mai relaxat, savurează farmecul unei discuții intelectuale.

Se juca cu el, atâta lucru era clar. Ca să-și ascundă nervozitatea, Damian tuși scurt.

– Ca să revin la decizia dumneavoastră, aveți dreptate, fără îndoială. Nu disprețuiesc lupta... și, în plus, sunt prea mândru ca, fie și în situația dificilă în care mă aflu, să pot cere – sau accepta – ajutorul cuiva.

– Asta-i ideea! rosti vesel Vasilescu. Uite așa s-au dus la moarte, pardon, la victorie spartanii!

Asta trimise flăcări în obrajii lui Damian. Dădu să se ridice de la masă, apoi, cu prețul unui efort de voință, se abținu.

– Asta e cumva ideea dumneavoastră de distracție? Batjocoriți pe cineva aflat cu spatele la zid, care nu e în stare să se apere?

– Dragul meu, îmi cer în mod sincer scuze pentru gluma deplasată. Însă, crede-mă, nu te afli deloc cu spatele la zid, ai în clipa asta atât de multe drumuri deschise... Eu, pe de altă parte, mă simt nu cu spatele la zid, ci cu fața către abis. Nu mai am prea mult de trăit – Damian făcu gestul de a-l contrazice, însă nu pe atât de convingător pe cât se simțea dator – și nu văd prea multe lucruri noi, demne de încercat, care să-mi fi rămas. Nu spun că regret viața pe care am dus-o, deciziile pe care le-am luat sau cărțile pe care le-am scris, însă, la un moment dat, parcă nimic nu mă mai surprinde, parcă totul este consecință logică a ceea ce s-a întâmplat deja. Mă înțelegi, am oroare să exist într-o viață pe care o simt guvernată exclusiv de cauzalitate. Ideea cu călugărul, de pildă... în mod straniu, nu mă atrage deloc să o pun pe hârtie. Ca exercițiu mental, a fost distractivă, dar nimic mai mult. Dacă aș scrie un roman despre călugărul nostru, aș face-o în stilul lui Vasilescu, și asta nu mă atrage deloc. Deprimant, nu? Și în clipa asta, aflat în plină dezamăgire existențială, ceva aparent aleator – sau poate isprava aceluia *deus ex machina* pe care nu putem decât să-l pipăim cu mecanismele rudimentare ale intuiției – mi te scoate în cale. Înțelegi de ce am fost intrigat? Pe urmă, îți citesc paginile și-mi dau seama că nu ești țăcănitul cotidian care cochetează cu ideea sinuciderii, ci ești un scriitor cu potențial. Înțelegi de ce am fost entuziasmat? Și atunci mi-a

venit și ideea bizară care ne-a adus pe amândoi aici, ideea pe care trebuie să mă ierți că n-am scos-o mai devreme la iveală, dorind să fiu sigur ce fel de om ești... M-am gândit: ce ar fi ca și eu, și noul meu prieten să scriem câte un roman și fiecare dintre noi să și-l publice sub numele celuilalt?